

Hold

április

Észlelő	R	L	HK	F	Műszer
Áldott Gábor (Budapest)x	5	3	-	-	10 T
Babolcsai Tamás (Balatonkenese)	-	1	-	-	16 T
Dóczy Ottó (Budapest)	-	-	-	5	20 T
Földesi Ferenc (Veszprém)	1	1	-	-	27 T
Fülöp József A. (Bóly)	7	6	2	-	10 T
Glász Gábor (Környe)	-	-	5	-	15 T
Iskum József (Budapest)	-	-	-	4	10 L
Iványi Tamás (Ivád)	3	6	-	-	6 L
Kocsis Antal (Balatonkenese)	4	6	15	-	7,5 L
Pudleiner Rezső (Budapest)x	7	7	-	-	10 T
Réti Lajos (Győr)	-	-	-	2	10 T
Szabó Rita (Balatonfüzfő)	-	1	-	-	5 L
Szántó Szabolcs (Hidas)	1	1	-	-	15,5 T
Szeiber Károly (Budapest)	-	2	-	-	14,6 T
Mogyorósi Imre (Budakeszi)	4	2	-	-	11 L
Vicián Zoltán (Héhalom)	2	2	3	4	20 T

Összesen: 16 észlelő 112 megfigyelést végzett.

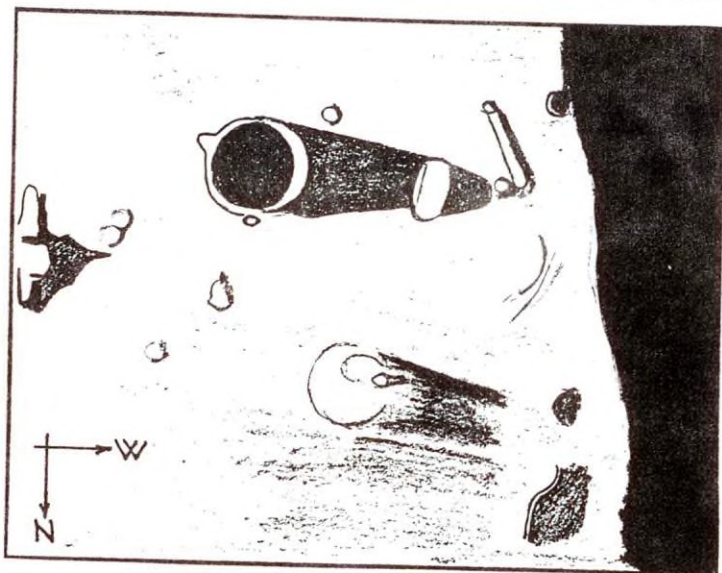
Rövidítések: R=részletraajz, L=szöveges leírás, HK=holdkráter keresztmetszet, HF=holdfázis, F=fotografikus észlelés, T=tükrös távcső, L=lencsés távcső, S=légköri nyugodtság, T=légköri átlátszóság. A észlelő neve után álló "x" új megfigyelőre utal.

Ismét rekordszámú észlelő és sok észlelés! Továbbra is népszerű a Hold megfigyelése, ráadásul az utóbbi időszakban rendkívül kedvező időjárás segítette megfigyelőinket, hiszen áprilisban sok volt a derült ég, így szinte újholdtól teleholdig minden nap figyelhettük a Holdat. Reméljük, hogy a nyári időszakban is hasonlóan kedvező megfigyelési viszonyok lesznek!

Két új észlelőt is üdvözölhetünk a rovatban, akiktől igen szép és pontos beszámolók érkeztek. Kevesebb fotót kaptunk, reméljük, hogy tovább folytatják kísérleteiket holdfotózóink, akiknek figyelmébe ajánljuk a "Csillagászati fényképezés" c. cikkgyűjteményt, melyben 12 fordítás található, nagyon hasznos adatokkal. 40 Ft-ért rendelhető meg Kalmár Tamásnál (1026 Budapest, Volkmann u. 9). Továbbra is igényelhető a rovatvezetőtől — 8 Ft-os bélyeg ellenében — "A Hold megfigyelése" c. 10 oldalas stencilezett füzet. Ebben szerepel a holdkráter-keresztmetszet program részletes leírása és egy válogatott Hold-dóm katalógus. Elkészültek a holdészlelő nyomtatványok is, melyek szintén 8 Ft-os bélyeg ellenében igényelhetők. Ezután lássuk szokásos válogatásunkat, bár ismét nagy problémát okoz a választás a sok szép észlelés és rajz közül. Minden észlelés bekerül gyűjteményünkbe, így azokat később is felhasználhatjuk.

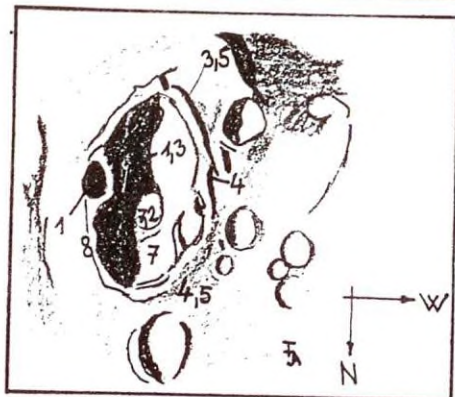

HECATAEUS-HUMBOLDT 1988.04.17. 17:25 UT; HF= $01^{\text{d}}05^{\text{h}}25^{\text{m}}$ 50/540 refr. 60x;
S= 7-8; T= 4-5 Kocsis Antal (Balatonkenese)

MILICHIUS és
Milichius-pi
dóm

1988.04.26.
20:05 UT
HF= $10^{\text{d}}08^{\text{h}}05^{\text{m}}$
75/1200 refr.
133x
S= 9 T= 3-4
Kocsis Antal
(Balatonkenese)

APOLLONIUS

1988.04.19.
18:00-18:24 UT
HF= $03^{\text{d}}06^{\text{h}}24^{\text{m}}$
100/900 refl.
180x
S= 8 T= 4
Fülöp József A.
(Bóly)

Szöveges leírások

PICCOLOMINI +32°E, -30°S átmérő: 100 km

1988.04.21. 20:42 UT HF= 05^d08^h42^m 100/1000 refl. S= 5 T=3
100x: Nagyméretű, feltűnő, szép, közel kör alakú képződmény. Belsejét több kissé ívelt, domború árnyék fedi, ebből még két kiudorodás látszik (középen és a D-i felén). Jól látszik a központi csúcs is, de még csak alig éri a fény. ÉNY-i irányban indul ki a NY-i faltól egy érdekes redőszerű alakzat, amely a terminátorig ér, sőt még tovább is látszik, mivel magasabban van környezeténél. Ugyancsak ÉNY-i irányban látszik egy 8-as alakra hasonlító, kettősnek tűnő kráter, csodálatos, háromdimenziós benyomást kelt. A Piccolomini peremét elég sok peremkráter borítja, amelyek közül a legtöbbet csak alig lehet sejteni. (Pudleiner Rezső)

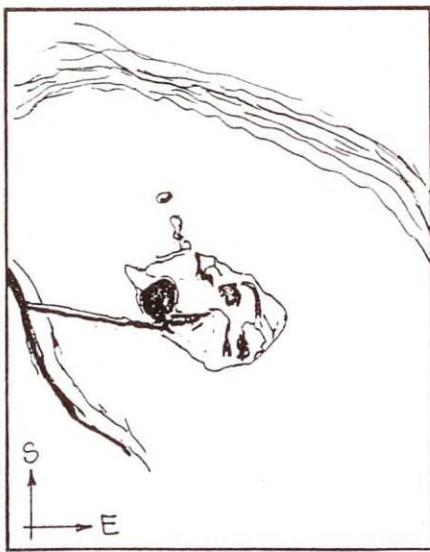
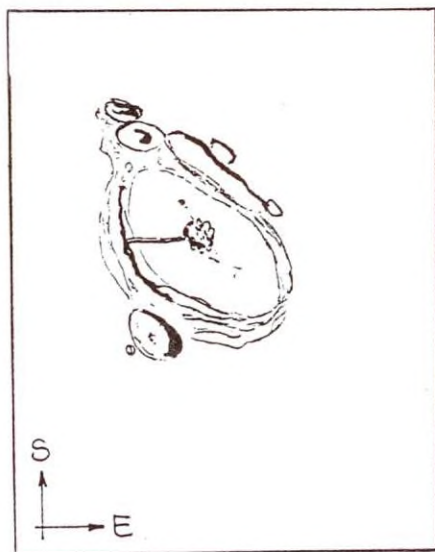
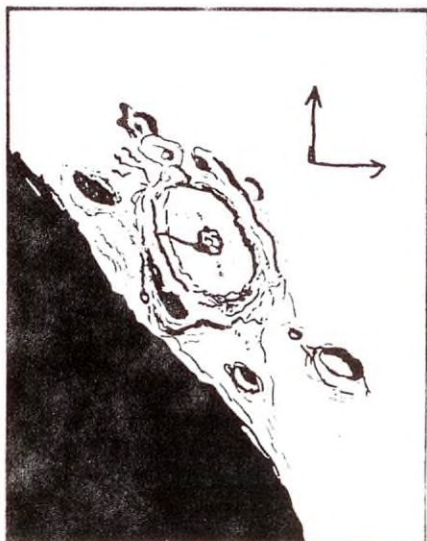
1988.04.22. 19:30 UT HF= 06^d07^h30^m 60/700 refr. S= 8 T=3-4
140x: Már túlhaladta a terminátor, mert már látni a tőle NY-ra lévő Lindeau és Zagut krátereket is, bár ezekkel nem áll összeköttetésben. Könnyen látható, feltűnő, majdnem kerek kráter, éles peremmel. Közepén jól látható a 6 int. központi csúcs, amely erős árnyékot vet a belső talajra. A K-i perem már csak keskeny árnyékot vet befelé. A NY-i fal belső részét szemben éri a fény, így ez fényesebb, kb. 6 int. Belül D-en jól elkülöníthető egy világos rész (6 int.), amely árnyékot vet. (Iványi Tamás)

WALTER +1°E -33°S átmérő: 132x140 km mélység: 4130 m

1988.04.24. 20:05 UT HF= 08^d08^h24^m 100/1000 refl. S= 8 T=4-5
100x: A kitűnő égen nagyon sok részlet látszik a feltűnő és nagyméretű, könnyen észlelhető kör alakú, de peremén szabálytalan és kapcsolódó kráterekkel szabdalta kráterben. A tagolt központi csúcsból É-ra és ÉK-re sok kis dombocska, kráterecske látszik. A kráter pereménél rengeteg apró részlet látszik, amit ezzel a nagyítással és műszerátmérővel nem lehet teljesen felbontani. K-re látszik az L és K jelű kráter a falhoz kapcsolódóan, valamint ezektől D felé a nagy méretű Nonius. (Áldott Gábor)

BIELA +51°E -55°S átmérő: 76 km

1988.04.20. 18:20-18:45 UT HF= 04^d06^h45^m 100/900 refl. S= 7 T=5
180x: A Hold DK-i, kráterekkel sűrűn borított vidékén található ez a közepesnél nagyobb gyűrűshegy. Ennél a holdfázisnál elég feltűnő. Alakja a perspektívikus torzulás miatt elnyúlt. Központi csúcsa nagy és feltűnő, árnyéka viszonylag sötét. A kráteraljazat mélyebben fekszik környezeténél, felszíne sík. Kb. 50-55%-át fedi sötét árnyék, ennek széle szabálytalan. A fal elég széles, nagyon gyengén szögletes. É-on a sánra kisebb (C jelű) kráter telepedett, belseje árnyékkal telt. Alakja közelít a köréhez. A Bielához D-en kapcsolódik egy, az előbbinél nagyobb kráter (B jelű), belseje szintén teljes egészében árnyékolt. A Biela NY-i falába beépül még egy egészen apró gyűrűshegy. A Biela belső sánca lépcsőzetes, akárcsak a Copernicusé. Közvetlen környezetében nagyon sok apró kráterecske van, a legkisebbek nagyon nehezen láthatók. (Fülöp József)

PETAVIUS $+60^{\circ}\text{E}$, -25°S átmérő: 177 km
 110/1650 refraktor, 165x S= 6 T= 5

1. 1988.04.19. 18:45 UT; 2. 1988.04.19. 19:00 UT; 3. 1988.04.20. 18:45 UT;
 4. 1988.04.20. 19:00 UT. (A rajzokon az E-W irány megcserélődött a
 sztereo-okulár képfordítása miatt.) Mogyorósi Imre (Budakeszi)

HUMBOLDT

+81°E -27°S átmérő: 201 km

1988.04.17. 17:25-18:45 UT HF= 01^d05^h25^m 50/540 refr. S= 7-8 T= 4-5
 60x: Könnyen látható, szép, 29 óra 25 perces holdsarló a szürkületi égen, jól látszik a hamuszürke fény is. A Humboldt kráter erősen megnyúlt, a NY-i faláig van megvilágítva. Szépen látszik központi csúcsa, amely NY felé sötét árnyékot vet, K-i része viszont világos. Ez a központi csúcs kettősnek tűnik, de több részletet nem látni. D felé, kicsit ívelten K-i irányban a falig húzódik egy sötét sáv, ez talán egy vetődés. É-i irányban is látszik egy hasonló, de az nem olyan sötét. Ennél a librációs és megvilágítási helyzetnél a vékony holdsarlón a következő alakzatokat tudtam azonosítani: Humboldt, Hecataeus, Barnard, Abel, Hamilton, Gibbs, Neper, Gauss, Seneca, Mare Humboldtianum, Hayn, Hamilton és Lyot. (Kocsis Antal)

Iskum József 1988.04.18-án 100/1000-es refraktorral f/40 effektív fókusznál fotózott képen szintén jól látni a Humboldtot és környékét. Érdekes, hogy az egy nappal későbbi képen sem változott sokat megjelenése, a terminátor csak a tőle NY-ra lévő Phillips kráterig haladt előre. Jól látszik a képen a hármas központi csúcs és a kissé teraszos falak.

PETAVIUS

+60°E -25°S átmérő: 177 km

1988.04.19. 18:45 UT HF=03^d06^h45^m 11/1650 refr. S= 6 T= 5
 165x: Könnyen látható nagy, feltűnő kráter, alakja elliptikus a rálátás miatt. Erős fekete árnyékok vetülnek a Petaviuson belül. A központi csúcsoktól DNY-i irányban kiinduló szakadék egyetlen határozott fekete vonal, mélységet nem mutat és rövidebbnek mutatkozott, mint másnap. Bizonyára a hosszabban vetődő központi csúcs egyik árnyéka rövidíti meg, amely hosszan rávetül. A csúcsokról külön rajz készült. Hat kiemelkedő nem egyforma kúp alakúak. (Mogyorósi Imre)

1988.04.20. 18:45 UT HF= 04^d06^h45^m 110/1650 refr. S= 7 T= 5
 165x: Mivel jóval túlhaladta a terminátor, a Petaviust erős fény világítja meg (a belső részét is). Most már a csúcsoktól DNY-i irányban kiinduló szakadék oldalfalát is megvilágítja a fény. Így már igazán látszik, hogy árok. A NY-i kráterfalon lévő szakadéknak csak az árnyéka látszik. A központi csúcsok már nem vetnek árnyékot a krátertalajra, de néhánynak még most is van fekete árnyéka egymás közelében. A Palitzsch völgy most is szépen látszik, fekete árnyékkal a K-i kráterfal mellett. (Mogyorósi Imre)

1988.04.19. 20:05 UT HF= 03^d08^h05^m 200/1500 refl. S= 8 T= 4
 150x: Feltűnő, nagy, elliptikus kráter a Hold K-i pereméhez közel. Központi csúcsa öt darabból tevődik össze. Erős árnyékot vet NY felé. Ebből az árnyékból látszik kiindulni NY felé az a szakadék, melyet egészen a K-i fal belsejéig követni lehet. A szakadék árnyékkal telt, csak a D-i pereme látszik, mint fényes csík. A NY-i fal magas széle töredezett. Belsejében lehet látni egy széles, D-ről É-ra vékonyodó sötét mélyedést. A fal erős árnyékot vet NY-ra. A kráterfal K-i részében is látszik egy völgy, melynek a pereme észlelhető jól. A K-i falban is látszik egy elég rövid, sötét völgyecske D-ről. A falba beágyazódik még két kis kráter. A belső talaj DK-i részében látszik még két fényesebb folt, amelyek kiemelkedésszerű árnyékot vetnek. NY-ról látszik a fal mellett két kisebb gödröcske, egyiknek 8-asra emlékeztető alakja van. (Vicián Zoltán)

KOC SIS ANTAL